

služia pomenovania WOMEN STUDIES, FEMALE STUDIES, GENDER STUDIES, pričom prave výraz *gender* robí kariéru v slovenských textoch O jeho tendencii k udomácnovaniu aj v našom jazykovom kontexte svedčí aj to, že sa aktivizuje v slovo tvorbe, pričom už poslužil ako základ pre utvorenie adjektiva GENDEROVY a adverbia GENDEROVO, hoci, samozrejme, väčšinou ostáva nesklonny, napr. v spojeniach *gender postoj*, *gender výskum*

Dalšími sebaidentifikujúcimi výrazmi terminologickeho charakteru su FEMINISTICKY odražajúci idey feminizmu, adjektívum s veľkou spajateľnosťou, obľúbený výraz pri pomenovaní „ženských vied“ a vedeckých výskumov Tak vznikli napr. *feministická ekológia*, *feministická teológia*, *feministická literárna kritika*, *feministické divadlo*, *feministická filozofia*, *feministická ontológia*, *gnozeológia* i *epistemológia*,

FEMININNY – ženský,

FEMINITA – axiologická kategória označujúca abstraktnú esenciu, kvalitu a hodnotu ženstva,

FEMINISTA – ideovo zainteresovaná osoba sympatizujúca s tezami niektorého z feminizmov Mimochodom, vzniká tu anekdotická situácia, keď aj v lingvistickej evidencii a systematizácii jazykového materiálu výraz feminista je základným a reprezentatívnym tvarom pre toto ženské hnutie, pretože FEMINIST-KA je od neho iba formálne odvodená Znamená to, že napr. v slovníku sa výraz *feministka* celkom neemancipovane krčí pod heslom *feminista* Je to jeden z príkladov, ako jazyk resp. jazykovedná systematizácia fixujú nespochybniteľnosť, dominanciu a bezpríznakovosť výrazov mužského rodu, takže bezpríznakovosť ľudských bytostí mužského rodu je len prirodzenou súvislosťou a praktickým potvrdzovaním androcentrizmu

Všetky spomínané výrazy a javy spolukonštituuju aj slovenský feministický diskurz Môžeme sa pýtať

A prečo prave *diskurz* a nie napr. *texty*, resp. *vypovede* či *rozhovory*?

Pretože prave pojem *diskurz* ponúka zastrešenie nad dvoma základnými spôsobmi existencie a prenosu informácie, teda textu a vypovede, preklenutie ktorých implikuje zároveň aj aktívnejšiu interakciu medzi jazykom a mimojazykovou realitou Diskurz sa neda úplne nahradiť textom, ak text chápeme ako primárne graficky fixovaný prejav, podobne ani vypovedou, ak ju chápeme ako aktuálnu realizáciu kodu na úrovni parole Obidva druhy jazykového prejavu sa od seba odlišujú podobne ako napr. dialóg od monologu Diskurzom teda rozumieme **virtualný komunikát znakovéj povahy, daný vzťahom k určitej teme, objektu komunikácie, zahrňajúci všetky realizované podoby bytia informácie a spôsoby jej prenosu**. Znamená to, že predmetný diskurz utvárajú ako prvotexty a prvovypovede, tak metatexty a metavypovede, ich virtualne i aktuálne realizácie, afirmatívne i negatívne významne i bezvýznamne

Aké má toto chápanie vplyv na identifikáciu feministického diskurzu?

Ak o druhu diskurzu rozhoduje prave tema a predmet komunikácie, potom feministický diskurz je tvorený množstvom komunikátov vzťahujúcich sa na množstvo prejavov, považovaných za feministické Osobitosťou slovenského (ako aj väčšiny postkomunistických) feministického diskurzu je jeho oneskorenie, sprostredkovanie a pomalé vníkanie do kultúrneho povedomia Pôvodná domáca feministická aktivita sa sústreďuje okolo časopisu *Aspekt* a okolo nemnohých feministických teoretických a prozaických v Bratislave Okrem publikovaných textov sa na feministický diskurz sklada aj privatná a salonná konverzácia, a to stanoviská pozitívne i odmietavé Ak napr. J. Hoffmannová píše o feministickej lingvistike s otáznikom (Naše řeč, 78, 1995, s. 80) ako o jednostrannej a bez zábran hneď v uvode tvrdí „neni nam ji nikterak třeba“, zaraďuje sa tým chciac či nechciac do feministického diskurzu Spoluprotivcami tohto diskurzu su teda muži aj ženy, odporcovia i sympatizanti Existuje však osobitný druh diskurzu, ktorý je tvorený výhradne ženami, zvaný *écriture féminine* alebo **women writing**, ktorý sa môže, ale nemusí stať súčasťou feministického diskurzu Tento termín sa preklada ako **ženské písanie** a má upozorniť na autorské špecifiká žien pri vystavbe textov, niečo ako „písanie telom“ (t. j. opozícia proti „písaniu rozumom“) Vzniklo z pohnutky zvýrazniť „ženstvo“ v texte, keďže jeho realne nositeľky podľa feministických autoriek boli „vysúvané na periferiu sociálne relevantných bytostí a vyhostené aj zo sveta oficiálneho jazyka, aby sa stali bezdomovcami v systémoch symbolického poriadku“ (L. Irigaray, cit. podľa Farkašova, 1992, s. 26) *Pole ukrivdenosti* je podľa toho všade navôkol Použitie priestorovej analógie je motivované predpokladom, že ak si nejaký obsah (pojem) priestorovo vymedzíme, svojím spôsobom ho vyčleníme z nerozlišenej celistvosti priestoru (poľa ukrivdenosti, napr. v jazyku), získavame vlastne obrysy daného obsahu „akt vyňatia a odlišenia, akt ex-sistere dodáva entite podobu existencie“ (Cassirer, 1996, s. 161) Celý komplex procedur založených na tomto princípe postupne využívajú tvorcovia feministického diskurzu, a to na úrovni jazyka, pomocou opätovnej nominalizácie (**naming**), snažiac sa nanovo verbálne uchopiť a identifikovať problém, vymedziť a definovať ho, najst' mu adekvátne miesto v spoločenskom diskurze Hľadanie tohto miesta je pre mnohé feministky neoddeliteľne spojené so snahou o formovanie vlastného jazyka alebo skôr spôsobu vyjadrovania, ktorý by mal byť alternatívou k mužskému logocentrickému jazyku A to nespočíva v utváraní iného (veď akého?), konkurenčného systému znakov v jazyku, ale hlavne v netradičnom využití (**revízií**) existujúcich foriem, v spôsoboch ich definovania (**redefinície**), interpretovania (**reinterpretácie**) a semantického naplnenia (**rekonštrukcie**), uplatňovania inovácii modifikačného charakteru, jazykových hier a iných nástrojov **dekonštrukcie**. Spomínané procesy však nie su príznakové iba pre feministický diskurz, su typické pre diskurz, ktorý je označovaný ako postmoderný, postštrukturalistický